

הסיפור שלי

סיפור מעורך השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו איזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

מסירות נפש על הידור מצווה

הרב חיים מנחם טייכטל

לשם קיום מצווה בכלל, ולהידור מצווה בפרט, והם דנו בהיבטים ההלכתיים השונים של הסוגיה.

בהמשך לאותה שיחה נעלם הרבי למשך כמה ימים, וכשחזר היו באמתחתו שני אתרוגי "קלבריה" מהודרים - שאת אחד מהם העניק לרב רובינשטיין - ופניו קרנו באושר עילאי. מסתבר שבעיצומה של המלחמה, שם הרבי את נפשו בכפו והבריח את הגבול אל איטליה כדי להשיג אתרוג מיוחס מקלבריה, כמנהג חב"ד. הדרכים בכלל, ומעברי הגבול בפרט, שרצו אז חיילים גרמנים והיו בחזקת סכנה, במיוחד עבור מי שלא הסתיר את חזותו היהודית המובהקת - ועם זאת הרבי גילה מסירות נפש למען הידור מצווה.

בחג הסוכות של אותה שנה השתרך תור ארוך של יהודים שביקשו לברך על האתרוג מקלבריה, והרבי שמח לאפשר לכולם לקיים את מצוות היום בהידור.

הסיפור על מסירות הנפש שהרבי הפגין למען הידור מצווה, העניק השראה גם לנו - קבוצת הבחורים תלמידי הרב שניאורסאהן - וכשהתקרב חג הפסח היה ברור לנו שלא נוותר על מצה שמורה בפסח. אחד הבחורים, הרב אהרן מרדכי זילברשטרום, נדד בדרך לא דרך עד להרי האלפים המרוחקים, שם הצליח לרכוש בכפר נידח חיטים לקמח, וזאת בשיא תקופת המלחמה כשהקמח היה מצרך יקר המציאות שחל איסור חמור על החזקתו, ומנות לחם חולקו במשורה. כשחזר הצלחנו להשיג תנור ולהכין בהיחבא מצות שמורות, תרתי משמע - שמורות מחימוץ, ושמורות ממלאכי החבלה.

אגב, סיפור נוסף על הרבי ששמענו באותו זמן - ולימים אף אומת על ידי הרבנית - וששיקף גם הוא את מסירות הנפש של הרבי: ממשלת וישי, שהייתה למעשה ממשלת בובות של המשטר הנאצי, ערכה מפקד אוכלוסין במסגרתו נדרש כל תושב להצהיר בין היתר גם על דתו. כאשר הגיעו הפוקדים אל בית המלון שבו התאכסנו הרבי והרבנית, לא נכח הרבי במקום. כשנשאלה לגבי דתם, השיבה הרבנית בפקחותה - "אורתודוקסי", ביטוי דרמטעי שיכול להתפרש כמתייחס הן ליהודי שומר מצוות, הן לדת היוונית אורתודוקסית.

כשחזר הרבי סיפרה לו הרבנית דברים כהווייתם. בתגובה אמר הרבי, "אינני רוצה להינתק מהקב"ה אפילו על הנייר!" הוא שם פעמיו מיד אל תחנת המשטרה הקרובה, שם הצהיר במפורש, "אני יהודי אורתודוקסי", כדי לשלול כל הבנה אחרת. היום קשה להבין

«

הרב טייכטל (מרכז, אחוז בדפים) בתקופת שדותו בפרוץ בשנים שלאחר השואה, באסיפה של עסקני חב"ד עם אנשי ארגון הציונות (JDC)

נולדתי בשנת תרפ"ב (1922) בעיירה פישיטאן בצ'כוסלובקיה (כיום בסלובקיה), בה כיהן ברבנות אבי, הרב ישכר שלמה הי"ד. בשנת תרצ"ז (1938), אחרי שגרמניה הנאצית העניקה לסלובקיה אוטונומיה, החלו גזרות אנטישמיות שבעקבותיהן החליט אבי לשלוח אותי לבלגיה אל דודי הרב מרדכי רוטנברג, רבה של אנטוורפן. הייתי אז בן שש עשרה ולמדתי כשנה בישיבת "עץ חיים", בפרבר היידה הסמוך לאנטוורפן. עם פלישת הגרמנים לבלגיה נמלטנו ברכבת פליטים לצרפת, שם בסופו של דבר מצאתי מחסה באזור וישי אצל הרב שניאור זלמן שניאורסאהן, בן דודו של הרבי, שפעל רבות להצלת ילדים יהודים בצרפת בתקופת השואה. היינו קבוצה של כעשרה בחורים והוא דאג לנו מבחינה גשמית ורוחנית במהלך שנות המלחמה האיומות, ודרכו התקרבונו לחסידות חב"ד.

בווישי הכרתי את הרב שמואל יעקב רובינשטיין מחשובי רבני פריז. כשהרבי והרבנית עברו מברלין והתגוררו בפריז, נוצרה היכרות בינו לבין הרבי, והם שמרו על קשר גם אחרי פלישת הנאצים לצרפת, כשנאלצו לנסוע מפריז דרומה, והגיעו לווישי. מפיו שמעתי את הסיפור הבא: לקראת חגי תשרי של שנת ש"ת (1939) פנה אליו הרבי וביקש לברר לגבי מידת המסירות הנפש שיהודי נדרש לגלות

לציון שבועים שנה למנהיגותו של הרבי, יתמקדו פרסומי JEM בכל שבוע
באחד מהמאורעות, הרעיונות או האישים הקשורים לחייו של הרבי.

מאורעות.
רעיונות. אישים.

זאת, אבל אז היה מדובר בסיכון גדול מאוד, שכן מפקד זה נועד להקל על מלאכתם של הנאצים בבוא העת.

את שנות המלחמה עברנו תחת הדרכתו של הרב שניאורסאהן כשאנו נעים ונדים ממקום למקום בניסיון לחמוק ולהסתתר מפני הצורך הנאצי, ובחסידי ה' שרדנו את אימי השואה. אחר כך נרתמנו לסייע לרב שניאורסאהן במאמציו להציל ילדים יהודים שהוסתרו במנזרים ובידי משפחות נוצריות. אני הופקדתי על ניהול אחד מבתי הילדים שהקים, מוסד בשם "בית רבקה" בפרוורי פריז, ובו למדו בנות מגיל שלוש ועד גיל תשע עשרה. בשנת תש"ו (1946) נישאתי לאשתי והמשכנו לנהל בצוותא את המוסד.

כאשר הגיע הרבי לפריז בשנת תש"ז (1947) כדי לפגוש וללוות את אמו שיצאה מרוסיה הסובייטית ביציאת החסידים הגדולה, זכינו שהרבי יבקר בבית הילדים שלנו, שם הוא דיבר אל הילדות בצרפתית, כל אחת בהתאם לגיל ולרמה שלה. הבנות הללו עברו כולן את מאורעות המלחמה הקשים וחלקן היו שבורות אחרי שאיבדו את הוריהן או בני משפחה אחרים - והרבי שוחח עמן באריכות וברגישות רבה, עודד וחייק את רוחן והצליח להפיח שמחה ואורה בבית הזה.

בביקור זה של הרבי בפריז זכיתי לראשונה לראות את דמות דיוקנו של הרבי - שכמובן עדיין לא התמנה לרבי - ואת ההתרגשות שאחזה בי אין לתאר. אף שהרבי היה לבוש בסגנון אירופאי, חליפה קצרה וכובע בהיר, הרי הקדושה והטהרה שלו ניכרו עליו מיד, וברור היה לכל שכאן עומד אדם משכמו ומעלה.

אחד הדברים שעשו עלי רושם מיוחד היה יוקר הזמן שראיתי אצל הרבי. אני זוכר את היום שבו הוא היה צריך לנסוע להקביל את פני אמו, אותה עמד לפגוש אחרי פרידה ממושכת של כעשרים שנה, במהלכן עברו שניהם תלאות ומאורעות שונים. מובן מעצמו גודל ההתרגשות לקראת מפגש שכזה. אף על פי כן, רק כשהודיעו לרבי שהגיע הזמן לצאת לשדה התעופה, הוא סגר את הספר שבלימודו היה שקוע עד לאותו רגע ונכנס לרכב. הייתה זו המחשה לרעיון המבואר בחסידות חב"ד של "מוח שליט על הלב".

במהלך תקופת שהותו בפריז באותו ביקור נעתר הרבי לבקשת החסידים להתוועד עמם, ובאחד הלילות התקיימה התוועדות ארוכה שנמשכה עד אור הבוקר. בשלב מסוים החל הרבי לפנות אל כל אחד מהמסובים בתורו ושאל לשמו, ואחרי כן הסביר במשך שעה ארוכה את תוכנו הפנימי של השם על דרך הקבלה והחסידות. הייתה זו הפעם הראשונה שבה נחשפנו לגדלותו התורנית של הרבי, וכולם שם יצאו מהכלים מרוב התפעלות. עד היום אני מיצר על כך שלא השכלתי לרשום אז את הדברים.

הרבי הורה לי לעסוק בחינוך, ובשנת תש"ט (1949) זכינו לעלות לארץ הקודש בברכתו של אדמו"ר הריי"צ, שם אכן עסקתי בחינוך. בשנת תשכ"ז (1967) בעידוד נמרץ של בניי, נסעתי לרבי ונכנסתי לראשונה ליחידות. התור שלי היה לפנות בוקר, ואני המתנתי לתורי במבואה שלפני חדר הרבי. חשתי אז דכדוך ואמרת תהלים בלב שבור, אך כשהודיע לי המזכיר שהגיע תורי ונכנסתי לחדר הרבי - קיבל אותי הרבי במאור פנים ובנינוחות, כאילו הייתי בנו יחידו

שרק חיכה לראות את פניי. זה עודד מאוד את רוחי, וממש נהפכתי לאיש אחר.

בין היתר, שיתפתי אז את הרבי בכך שמאורעות המלחמה נותנים את אותותיהם על מצב הרוח שלי, והדבר אף מפריע לי בעבודתי. עצתו של הרבי אלי הייתה: "לא לנסות להתקוטט עם ה'בעל-דבר' [היצר הרע]", דהיינו לא "להיאבק עם המנוול" אלא להסיח את הדעת מהמחשבות השליליות על ידי לימוד פרקי תניא בעל פה.

היחידות הזו הייתה בתחילת חודש תשרי. בהקפות בליל שמיני עצרת הרבי אחז כדרכו בספר תורה ורקד בשמחה גדולה. אני עמדתי אז בראש אחת ה"פירמדות" - מעין ספסלי צופים מדורגים שהוצבו מסביב אולם בית הכנסת הגדול - ומרוב התרגשות מהמחזה המלבב הזלתי דמעה. מיהרתי למחות אותה, אבל מזווית העין היה נדמה לי שהרבי עשה בידו תנועת עידוד לעברי - אף שלא הייתי בטוח שהוא אכן התכוון אלי, שכן באולם נכחו אז מאות חסידים.

לפני הנסיעה, כאשר נכנסתי בשנית אל הרבי ליחידות הוא אמר לי, "הבחנתי שבלייל שמיני עצרת פניו לא היו כדבעי". אחרי שהסברתי שהיתה זו דמעה של שמחה, נחה דעתו של הרבי. הוא העניק לי אז ספר תניא והורה לי לשנן בעל פה את כל הפרקים שבהם מבואר עניין השמחה, והרעיק עלי ברכות שבכוחן זכיתי להמשיך לעבוד ולפעול במישורים שונים עוד שנים רבות לאחר מכן.

הרב חיים מנחם טייכטל ז"ל עסק שנים רבות בחינוך ילדי ישראל בירושלים. הוא עסק גם בהוצאה לאור של כתבי אביו הרב ישכר שלמה טייכטל, ואף כתב כמה ספרי לימוד פרי עטו. הוא רואיין בביתו שבירושלים בחודש שבט, תשס"ז (2007).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשל"ז (1976) — הרבי ערך התוועדות מיוחדת בסוכה של 770 עבור הילדים והילדות, תלמידי בתי הספר הממלכתיים משתתפי תכנית 'של"ה' - שיעורי לימוד הדת. הרבי נטל ידיו לסעודה ונשא דברים בפני הילדים. בין היתר עורר אותם הרבי לשמש דוגמה חיה עבור סביבתם, ובסוף מסר למדריכים בקבוקי יין מ"כוס של ברכה" ומטבעות לחלוקה לילדים. הכנס כולו התנהל על פי תכנית מפורטת שהרבי קבע מראש, ולמחרת ביקש הרבי למסור למארגנים שהכל התבצע "בסדר מסודר וברוב פאר והדר".! י"ט בתשרי

1 לקוטי שיחות כרך יד, עמ' 433 ואילך

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט,
תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו
ובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

בסיוע חברי

THE
JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד